

Spørgsmaal og Svar.

Spørgsmaal.

I.

Om Familien Sprechlers Stamfader, Georg Gerhard, vides, at han er født i Tyskland og fra 1751 bosat i København, hvor han først ernærer sig som The- og Porcelænshandler, senere som Politibetjent; omkring 1757—58 ansættes han under Københavns Magistrat som Broe- (Brolægnings-) inspektør, fra hvilken Stilling han afskediges omkring 1771 efter i 1768 at have faaet Udnævnelse som kgl. Broinspektør. Han ejer fra ca. 1775 en Gaard paa Værnedamsvej (nuv. Nr. 6) kaldet »Store Fortun«, hvor han bor til sin Død. Han begraves den $29/10$ 1806 fra Frederiksberg Kirke.

I Ægteskab med Margrethe Elisabeth Riiber (Datter af Raadmand Evert Riiber og Sofie Amalie Nørager) har han 7 Børn.

Ifølge ukendte Kilder skal han være født $9/12$ 1719, og hans Bryllup skal have staaet $22/4$ 1745, — hvor vides ikke.

Hans Forældre og Fødested kendes heller ikke.

I Familien er bevaret en mundtlig Overlevering om, at han stammer fra en adelig Slægt i Mecklenborg, og at han efter sin Indvandring her til Landet, for den lettere Udtales Skyld, har forandret sit Navn fra Sprecher til Sprechler.

Hos Underskriveren heraf opbevares et Signet, der skal have tilhørt Slægtens Stamfader. Signetet er i simpelt Udstyr udført i Jern og forestiller: et ovalt Felt delt med en Sølvkraabjælke opad fra venstre. I øverste Halvdel paa grøn Bund et laurbærkranset Mandshoved; i nederste Halvdel 3 røde Stjerner paa gylden Bund.

Samtlige alm. Kilder som Kirkebøger for Kbh. og Frederiksberg, Kopulations-, Skifte- og Borgerskabsprotokoller i Rigsarkiv, Raadstue- og Landsarkiv her i Byen er undersøgt uden Resultat, ligesom Magistratens Resolutionsprotokoller m. m. er gennemgaaet. Enhver Oplysning, der maatte kunne føre mig nærmere til Maalet: at finde Slægtens Oprindelse, modtages med Taknemmelighed, og den første dokumenterede Oplysning, der leder til at konstatere Stamfaderens Fødsel og Herkomst, honorerer jeg med 100 Kr.

H. W. Sprechler,
Forretningsfører, Premierløjtnant,
Sømarksvej 16 Hellerup.

II.

Kan nogen give Oplysning om og hvor der findes Portræter af følgende Lægmænd i Trondhjem:

1. Peder Mortensen Grum (Tjem(?) i Jemtland). (1623—1631).
2. Dr. Peder Alfsson (1631—53).
3. Nicolaus (Niels) Paulsson (1653—1658).
4. Hans Mortensøn Wesling (1659—1671).
5. Peter Dreyer (1671—1703). (Griffenfeldts ven).
6. Abraham Dreyer (1703—1736). Etatsraad.
7. Hans Collin. (1736—1742). Etatsraad.
8. Jens Bing Dons (1778— $11/8$ 1797) † 1802(?)

Trondhjem $7/1$ 1925.

Fridtjov Hegge,
Lagmand.

III.

Der ønskes Oplysning om Generalmajor Salomon Geddes og Hustru Catharina Elisabeth Quist's Levnedsløb udover, hvad der findes i Biogr. Lex.

En Datter af ovennævnte blev ca. 1795 gift med Sgpr. Jens Henrik Fischer (1758—1828), hvis Fader Palle Henriksen Fischer, Degn til Vinding, Bryrup og Vrads Sogne (død 18/9, 1779), var Søn af Henrik Fischer »ved Nørre Mølles Manufactur«.

Nærmere Oplysning udbedes om de to sidstnævnte og om disses formodede Slægtskab med Major Nicolai Daniel Fischer (ca. 1723—1790, Søn (?) af Stads- og Landfysikus Johan Fischer i Ribe), der 23/12 1743 blev gift i Toten K. med Øllegaard Sophie Gedde (Datter af Oberstlieutn. Fred. Vilh. Gedde, Broder til ovennævnte Salomon Geddes Fader, og hvis to Døtre Frederikke Christiane Fischer og Øllegaard Sophie Fischer begge blev gift med Salomon Geddes Broder, Generalmajor Hans Christof. G. (jfr. Stamt. over Familien Gedde i Pers. Tidsskr. 1 R. III Bd. S. 170).

Kommunelæge Arends,
Overby pr. Nykøbing Sj.

Svar.

Spørgsmaal 8 R. III. S. 245. II.

Skei, Skeid, Skeie og Skeide er et meget hyppigt forekommende Gaardsnavn i Norge. Der findes mindst 50 forskellige Gaarde af dette Navn spredt rundt omkring i det hele Land. Det er meget sandsynligt, at den tyske Slægt Scheyde kan udlede sin Herkomst fra en af disse Gaarde, men hvilken er det selvfølgelig umuligt at angive, uden næiere Oplysninger om, hvad Slægten selv maatte kjende til sine Forfædre (Navne og Aarstal) og specielt, om der skulde leve nogen Tradition om dens Udflytten til Tyskland.

E. A. Thomle.

Spørgsmaal 8 R. III S. 246, VII.

Peder Pedersen Sønderborg, uden Tvivl en dansk Mand, blev 15 Marts 1690 (Bestallingen confir. 25 Novbr. 1699) efter Ansøgning, dat. Kjøbenhavn 9 Marts 1690, udnævnt til Byfoged i Arendal og Risør. Han fik Embedet efter Anbefaling af Statholder Ulrik Fredrik Gyldenløve og roses som en duelig Embedsmand. Han døde i Arendal 20 Mai 1726 (begr. 29 s. M.) og har vistnok været født før 1650. Thi han maa være den Peder Pedersen Sønderborg, der blev gift i Trinitatis Kirke i Kjøbenhavn 28 Januar 1679 (uden Forlovelse og Lysning ifølge kgl. Bevilling af 18 s. M.) med Sidsel Olufsdatter, der imidlertid maa være død, vistnok før Manden kom til Norge. Senere var Peder Pedersen Sønderborg gift med Sophia Catharina Mathiasdatter, begr. i Arendal 6 Aug. 1708, hvis Moder, Anna Sophie Hansdatter, 1696 levede i Kjøbenhavn. Om Peder Sønderborg har havt Børn i sit første Egteskab er muligens tvivlsomt. En Anna Margrethe Pedersdatter Sønderborg, der 16 Febr. 1708 (Trol. 31 Januar s. A.) i Arendal blev gift med Arne Jensen Høgeli, blev begravet i Arendal 8 Januar 1753, »86 A. gl.« og kan muligens have været Peder Sønderborgs Datter af 1ste Ægteskab, skjøndt den opgivne Alder ikke passer. Men herpaa tør man dog ikke lægge nogen særlig Vægt, da Aldersangivelsen ved Begravelser i Kirkebøgerne kun er lidet af stole paa. Muligens kan hun dog være Byfogdens Søster. Manden Arne Jensen Høgeli blev begravet i Arendal 12 April 1712, 44 A. gl. Peder Sønderborgs øvrige Børn maa vistnok alle have været af hans 2det Ægteskab. Af disse kjendes for Tiden kun

1. **Ulrik Frederik S.**, født i Arendal 14 October 1694, oisensynlig opkaldt efter Statholder Ulrik Fredrik Gyldenløve. Han blev 17 Oct. 1721 adjungeret Faderen som Byfoged i Arendal og Risør med Ret til at succedere ham og tiltraadte som Byfoged ved Faderens Død. Han druknede paa en Forretningsreise $\frac{1}{2}$ Mil fra Risør i Lyngørgabet 12 August 1733 (begr. i Arendal 18 s. M.). Han blev 23 Januar 1727 i (Christianssand gift med **Mette Cathrine Schrøder**, født 1697, † i Arendal 1771 (begr. 21 Decbr. s. A.), Datter af Sørenskriver i Robygdalaget, senere Borgmester i (Christianssand Mathias Christensen Schrøder. Som Enke blev hun 2) gift i Arendal 3 Marts 1735 med Forvalter Oluf Andreasen Malling, født i Randers 17 Febr. 1699, † i Arendal 1 Marts 1739 (begr. 9. s. M.), 40 A. gl. Sønderborg havde 3 Børn.
 - a. **Ferdinand Peder S.**, døbt i Arendal 18 Febr. 1728, begr. der 9 Marts s. A.
 - b. **Ulrikke Eleonore S.**, døbt i Arendal 23 Aug. 1729, † i Christianssand 15 Marts 1795 (begr. 20 s. M.), 66 A. gl.; gift i Christianssands Domk. 11 Novbr. 1756 med **Peter Thomesen Fushman**, som hun overlevede.
 - c. **Peter Mathias S.**, døbt i Arendal 5 Sept. 1732; »Madame sl. Sønderborgs lille Søn«, der blev begravet i Arendal 1 Juni 1734.
2. **Mette Sophie S.**, der i 1735 var ugift.
3. **Peter Petersen S.**, der var født i Arendal c. 1698. Han blev indskreven som Student ved Københavns Universitet 27 Aug. 1715, 17 A. gl., privat dimitteret; var Procurator og blev ved kgl. Resol. af 20 Novbr. 1727 efter Forslag fra Commissarierne i Stiftamtskriver, Kammerraad Molersens Opbudsbo beskikket til Actor med en aarlig Gage af 200 Rdl. og Løfte om Kongens Naade, naar han udførte sine Forretninger paa en tilfredsstillende Maade. I 4 Aar var han beskæftiget i denne Stilling og udførte herunder 132 til dels vidtløftige Sager. I 1731 søgte han imidlertid om at blive Borgmester i Christianssand efter Mathias Schrøder, reiste i denne Anledning personlig til København og blev 19 Oct. 1731 udnævnt til Embedet. Da han imidlertid ved Christianssands Brand led adskillig Tab og han havde »mange uopfødte Børn«, kunde han ikke klare sig med Indtægterne, og det uagtet de to Borgmestere i Byen ved kgl. Resol. af 7 Mai 1735 af Kongens Kasse var bevilget 600 Rdl. aarlig i 10 Aar, som dog skulde bortfalde, naar de bleve befordrede eller døde. Han søgte derfor i 1737 om at blive Lagmand i Christianssands Lagdømme efter Rolf Balle, der var død paa en Forretningsreise i Arendal 2 April 1737. Den 26 Juli s. A. udnævntes han til dette Embede og blev 27 April 1739 virkelig Justitsraad mod at betale 500 Rdl. til Kongens Kasse. Han døde 2 Febr. 1743, vistnok paa Lagmandsresidenten Holmegaard i Holme Præstegjeld ved Mandal. Han var gift med **Anna Nicolajdatter Adeler**¹⁾, der overlevede Manden, og havde i dette Egteskab mange Børn, af hvilke for Tiden kun kjendes følgende:
 - a. **Peder Nicolai S.**, der 30 Juli 1746, 20 A. gl., blev indskreven som Student ved Københavns Universitet, privat dimitteret fra Christianssand. Han findes ikke døbt i Christiania og er derfor muligens født i Danmark, for Faderen kom til Norge.
 - b. **Ulrik Fredrik S.**, døbt i V. Frelsers K. i Christiania 2 Novbr. 1728. Han blev 18 A. gl. sammen med sin ældste Broder Student 1746. Blev Byfoged i Hobro.

¹⁾ Hun var muligens en Datter af Justitsraad, Landsdommer paa Laaland Nicolai Adeler (jfr. Norsk Tidsskrift for Genealogie. II. S. 320).

- c. Christian S., døbt i V. Frelsers K. i Christiania 19 Sept. 1729.
 d. Sophia Catharina S., døbt i V. Frelsers K. i Christiania 20 Marts 1731.
 e. Catharina Ernestine S., døbt i Christianssands Domkirke 17 Januar 1735.

- Formentlig har der været flere Børn, men Christianssands Kirkebøger før 1734 ere brændte, og Holme Præstegjelds Bøger begynder først 1756.
4. Dorothea Sophie S., født i Arendal c. 1701, † i Kjøbenhavn 15 Juni 1780, 78 A. gl. Hun blev c. 1744 gift med Auditeur Thomas v. Westen Engelhart, født paa Næssets Præstegaard i Romsdalen c. 1714, † i Skien 1777 (begr. 24 Marts s. A.), 63 A. gl., Søn af Vicepastor til Næset, senere Sognepræst til Vø, Nicolai Engelhart og Sara Tausen. Han var Plejesøn af Thomas v. Westen og blev 16 Mai 1730 indskreven som Student ved Kjøbenhavns Universitet, 16 A. gl., dimitteret fra Trondhjems Cathedralskole, studerede derefter i flere Aar Jus og var siden Hofmester for General Schultens Børn, blev 9 Mai 1744 Garnisonsauditeur paa Akershus Fæstning og 28 Januar 1757 Sorenskriver i Nedre Telemarken med Bopæl i Skien. Bestallingen blev confirmeret 8 Sept. 1766. Med Konen havde han ingen Børn. Hvor Engelhart og Hustru ere viede, vides ikke. Vielsen findes ikke i nogen af Christiania Byes Kirkebøger og heller ikke i Christianssands Kirkebog. Muligens kan han være gift i Danmark, før han kom til Norge. Det er dog ogsaa muligt, at Engelhart er viet i Oddernæs ved Christianssand, hvis Kirkebøger mangler Viede for det her omhandlede Tidsrum, da hans ældste Broder Hans Engelhart var Sognepræst her. Som det af det foranstaaende vil sees, er det ganske rigtigt, naar Byfoged Ulrik Fredrik S. kaldes Fru Engelharts Brodersøn.
5. Antonette S., der 20 Januar 1712 »privat« (o: uden Lysning og Trolovelse efter kgl. Bevil.) blev gift i Arendal med Svensken Schaa-ning Nilsen Hartmann, † i Arendal 1712 (begr. 9 Sept. s. A.), 31 A. gl., var muligens ogsaa Byfoged Peter Sønderborgs Datter.

Forskelligt fra Genealogiens og Personalhistoriens Verden.

Vort korresponderende Medlem, den mangeaarige, udmærkede Leder af Geheime- og Hovedarkivet i Schwerin, Gehejme-Archivar Dr. Herman Grotefend fyldte den 18. Januar i Aar 80 Aar.

Vi bør ikke glemme, med hvilken sjælden Imødekommenhed Dr. Grotefend under sin lange Embedsvirksomhed er optraadt i Forholdet til Nabolandet Danmark, — officielt har han faaet Anerkendelsen herfor gennem Kommandørdekorationen af Dannebrogordenen, — men en Tak og Hilsen bør ikke udeblive fra den Kreds, der samles om vort Samfund, for hans aldrig svigtende Elskværdighed overfor de mangfoldige Henvendelser, der i dette Tidsrum er blevet rettet til ham fra hjemlige Genealoger, der har søgt — og ved hans Hjælp fundet — danske Slægters Oprindelse i Mecklenborg.

I Lausanne er under Indenrigsdepartementets Auspicier udkommen en »Livre d'Or du Famille Vaudoises« (af Hr. Delédevant og M. Henrioud) — et monumentalt Værk omfattende Kanton de Vauds samtlige 9882 Slægter med

Angivelse af Slægternes Oprindelse og Vaaben samt Biografier af fremtrædende Personer, tilhørende disse.

Et lignende Arbejde udkom for ca. 25 Aar siden under Navn af »*Livre du Bourgeois*» i Genf for denne Kanton.

Hvor demokratiske end Schweitzerne politisk set er, er de gamle Schweizer-Slægter dog overordentlig eksklusive, og intet Sted er Interessen for Slægten og dens Vaaben stærkere, — dette Værk er et talende Bevis herpaa og paa den Støtte, genealogiske og heraldiske Arbejder finder hos den demokratiske Stats Organer.

Samtlige betydelige tyske genealogiske Tidsskrifter har nu virkeliggjort den allerede for nogle Aar siden udkastede Tanke at udgive et fælles Spørge- og Avertissementsblad, saaledes at alle Spørgsmaal og lign. herefter kommer en mangedoblet Kreds af interesserede Læsere for Øje. Redaktøren af dette Spørgeblad er Peter von Gebhardt, Berlin-Wilmersdorf, Bingerstr. 87.

H. Ehrencron-Müller: Forfatterleksikon, omfattende Danmark, Norge og Island indtil 1814. H. Aschehoug & Co. København 1924.

At Udgivelsen af dette Værk hører til de store Begivenheder, ikke mindre for Personalthistorikeren end for Litteraturhistorikeren, og at det vil faa sin Æresplads i Litteraturen, skønt det er ganske stilfærdigt, saare upaaagtet af den store Almenhed, at det er begyndt at udkomme, derom vil ingen nære Tvivl, der har gjort sig bekendt med 1ste Binds Indhold og drager en Sammenligning med *Forgængerne Worms'* og *Nyerups Leksika* (— hvilket iøvrigt ikke skal opfattes som en Forklejnelse af disse for deres Tid fortjenstfulde Arbejder; thi med de sidste halvtreds Aars Fremskridt paa Bibliotekvidenskabens Omraade maa det erkendes, at Bibliotekar Ehrencron-Müller har haft ulige lettere Arbejdsvilkaar end sine *Forgængere*).

Værket er, selv for meget kritiske Øjne, saa fortræffelig fra Indholdets Side, at jeg uden videre kan betegne dette Forfatterens Livsværk som noget af en Bedrift i Henseende til Flid og Nøjagtighed. Der er paa ingen Maade Tale om, at Udgiveren begrænser sig til en simpel Angivelse af Titelne paa Værkerne, tværtimod tager han hele det moderne Bibliotekapparat, som han kender ud og ind, til Hjælp og giver i kort og klar Form Oplysninger om særlige Forhold ved Skrifterne, den offentlige Polemik, de har givet Anledning til, trykte Anmeldelser af dem og alt lignende, som er af Betydning, — Oplysninger, der alle vidner om, hvilken Specialviden Forfatteren sidder inde med. Jeg kan ikke nægte mig Fornøjelsen af at nævne et Eksempel. Ved Omtalen af Thomas Bartholins *Anatomi* skriver Forfatteren saaledes:

»En indisk Oversættelse af hans *Anatomia* nævnes i Forordet og Dedikationen til: *Neu-verbesserte künstliche Zerlegung desz menschlichen Leibes*. Nürnberg 1677 og i *Acta medica* 1673 ff. III. p. 87—88. I 1906 købte Rentier P. Kierulff i Peking et mandschuisk Haandskrift, som han siden overdrog til det kgl. Bibliotek som Gave (jfr. Berl. Tidende ^{30/6} 1906). I dette har man med Urette villet se en mandschuisk Oversættelse af Bartholins *Anatomi* eller i det mindste en Gengivelse af Tegningerne i denne, udført for Kejser Khang-hi (jfr. Dr. Cox: [A. Clod-Hansen] i Gads danske Magazin. 10. Aarg., p. 531—38; K. G. Kring i »*Politikeren*» ^{15/5} og ^{18/5} 1907 E. Ingerslev i *Ugeskrift f. Læger* 1907, p. 507—16) Dr. A. Clod-Hansen lod med Understøttelse af Carlsbergfondet Tegningerne reproducere af Kleinsborg; men Udgivelsen blev standset. Et Eksemplar af disse Reproduktioner findes i det kgl. Bibliotek, hvor hele Oplaget er deponeret.»

Dette er blot et Eksempel blandt tusinde lige saa vægtige i dette første Bind af Leksikonet, og med berettiget Selvfølelse kan Forfatteren derfor ogsaa udtale, at hans Værk kan danne Grundlaget for Detail- og Specialundersøgelser.

Udgiveren indskrænker sig selvfølgelig ikke til at medtage egentlige Bøger fra Forfatterens Hænder; rationelt medtager han ogsaa deres Bidrag til Tidsskrifter og deres Arbejder i Manuskript, disse sidste dog vistnok næppe i mere end Udvalg.

Med Glæde konstaterer man, at Kilderne til de biografiske Oplysninger er nøje angivet; Forfatteren maa have haft et mægtigt Arbejde med Gennemgang af den forhaandenværende Tidsskrifts- og Stamtavlelitteratur og af de skjulte biografiske Kilder i denne; men paa den anden Side har Personalhistorikere Lov at beklage, at Udgiveren, selv hvor han har øst af utrykte Kilder, ikke medtager saa fyldige personalhistoriske Oplysninger om Forfatternes Slægter, som Erslew i saa rigt Maal har gjort.

Taknemmelighedsgælden, hvori Litteratur- og Personalhistorien staar til Carlsbergfondet, fordi det har muliggjort Udgivelsen af dette Værk, er stor, den staar kun tilbage for Taknemmelighedsgælden til Hr. Ehrenoron-Müller, der ikke har ladet sig afskrække af Opgavens Størrelse; hvor stor den er, faar man ret et Billede af, naar man har set 1ste Bind paa halvsjette Hundrede Sider; maatte det lykkes ham at gennemføre Opgaven saaledes, som 1ste Bind lover.

I Nürnbergers Gelehrtenlexikon findes den i Dansk biografisk Leksikon B. X, S. 299 omtalte Kommissariatsdeputeret Johan Gottlieb Linck nævnt; han kaldes her Jakob Link og angives at være født 31. Oktober 1693 i Altdorf som Søn af Professor v. Universitetet i Altdorf. Det anføres, at han studerede Jura i Altdorf med sin Fætter D. Hildebrand og blev Dr. juris 1717 og hedder det iøvrigt følgende om ham:

Nachdem Link unter seinem Vetter D. Hildebrand in Altdorf juris prud. disp. wurde er 1717 Dr. der Rechte. Nachderhand hat er mit einem Hr. Baron von Stockfleth aus Drontheim in Norwegen schöne Reisen durch Holland, England, Frankreich und andern Provinzen getan und sich zu hohen Bedienungen dadurch ungemein qualifiziert. Er wurde auch wirklich kgl. Dänischer Pagenhofmeister zu Kopenhagen und ferner Generalauditeur in Norwegen. Gegenwärtig aber ist er kgl. Dänischer Geheime-Conferenz — u. Commerzienrath und Generalauditeur, soviel man glaubt unvermählt.

Et af de mest levende Slægtssamfund herhjemme er utvivlsomt det Glahnske, og Hovedæren derfor har Samfundets energiske Kasserer, Sekretær i Indenrigsministeriet H. E. Glahn. Foruden de Møder, som Samfundet har haft, og som i høj Grad har bidraget til at styrke Samlingsfølelsen blandt Medlemmerne, har Samfundet ved P. B. Grandjean udgivet en Slægtsbog, et Tillæg med Suppleringer til Slægtsbogen og endelig Meddelelser fra Glahnsamfundet, hvis Udgivelse begyndte 1917. Det første Bind af disse i tvangfri Hæfter udkomne Meddelelser er nu afsluttet, dets righoldige Indhold skyldes Samarbejdet mellem Redaktøren, Overlærer Alfred Glahn i Sorø og Sekretær H. E. Glahn.

Disse Meddelelser er af et saa lødigt Indhold, at en større Kreds end Slægten vil have Interesse af dem; allerede tidligere er de omtalt her i Tidsskriftet, og det skal derfor nu kun nævnes, at det sidst udkomne, over Hundrede Sider store Hæfte bl. a. foruden adskillige smukt skrevne Nekrologer over Slægtens Bortgangne o. a., indeholder et Brev fra Pastor P. E. Glahn med den Erklæ-

ring, som i Anledning af »Fangernes Ven« Elisabeth Fry's Besøg i København i 1843 afæskedes ham i hans Egenskab af Præst ved Stokhuset, endvidere nogle Erindringer fra Sognepræst Henrik Christopher Glahns Liv særlig i Ullersvang Præstegaard i Norge (1771—79) og endelig i Uddrag fire Glahners Breve og Optegnelser fra Krigen 1864 (Major Hans Otto Glahn, Camilla Glahn i Fredericia, Oberstløjtnant Paul Egede Glahn og Kaptajn Henrik Glahn); om disse end ikke bringer nyt Stof af større Betydning, giver de dog — og det gælder særlig Kaptajn Henrik Glahns Breve — et ingenlunde ringe Bidrag til Forstaaelsen af Begivenhederne og Stemningen fra hin betydningsfulde Tid.

I 1884 holdtes paa Gaarden Aasen ved Stathelle et Familiemøde. Det var Præstefruen *Gustava Kielland*, f. Blom, der samlede sine Børn, Svigerbørn og Børnebørn om sig i det anselige Antal af 84. I Fjor samledes paa Initiativ af hendes Sønneson, Fabrikejer *Erling Kielland*, hendes direkte Descendenter. I Dagene 1.—5. Juli mødtes paa 4 Gaarde ved Borrevand ved Horten ikke mindre end 200 Personer i Alderen fra 8 Maaneder til 88 Aar. Sognepræst *Alfred Hansen*, Kraakstad, holdt et større Foredrag om Slægten. Foredraget ledsagedes af Lysbilleder.

I Aarene 1916—1920 foretog Bibliotekar *Chr. Heilskov* med Carlsberg Fondens Understøttelse en Række Undersøgelsesrejser i Skaane. I et nu i det kgl. Bibliotek opbevaret Manuskript (Ny kgl. Saml. 2939 4to) har han som et Resultat af disse Rejser meddelt alle ham bekendte skaanske Indskrifter, hvori nævnes Personnavne fra den danske Tid, d. v. s. indtil Roskildefreden 1658, samt desuden alle senere Indskrifter, der er affattede helt eller dog hovedsagelig paa dansk Sprog. Som bekendt vedblev man jo i en længere Aarrække efter Provinsens Overgang til Sverige at skrive dansk i Skaane, og ved Heilskovs Undersøgelser af et stort Materiale af Indskrifter har det vist sig, at det danske Sprog præger disse indtil ca. 1680—90, ved hvilken Tid Sproget bliver et ubestemmeligt dansk-svensk, for endelig efter 1700 at blive rent svensk. Dog har Heilskov fundet en væsentlig dansk Indskrift saa sent som omkring 1720.

Indskrifterne omfatter, hvad der findes paa Epitafier, Gravstene, Kirkeklokker, Lysekroner, Døbefade, Alterstager og andet Kirkeinventar, desuden paa Mure, over Porte og Døre paa Herregaarde og borgerlige Huse, endvidere paa Museumsgenstande, der har været fast Tilbehør til Kirker og andre offentlige Bygninger, men Indskrifterne paa saadanne Museumsgenstande er anført paa de Steder, hvor de har hørt hjemme, ikke hvor de nu opbevares. Foruden de nu bevarede Inskriptioner har Heilskov over alt — fra trykte som fra utrykte Kilder — samlet saadanne, som nu er gaaet tabt.

I Manuskriptet meddeler Heilskov foruden Indskrifterne en Mængde Noter af personalhistorisk Art, alle med fornødne Kildehenvisninger, og til Manuskriptet er knyttet et alfabetisk Register over Personnavnene.

Det er et betydningsfuldt Arbejde, Forf. her har foretaget, og det vil i mangfoldige Tilfælde være til stor Hjælp for Historikere og Personalhistorikere.

En Indbydelse til Bryllup 1674.

Nest ald sielf begierlig Welstands Ønske bered willig Thienistes ærbydelse till ald angenehm Thieniste.

Eftersom det haffuer behaget dend aldsommeftigste Gud aff sin Guddommelige Providentz og forsiun det saaledis skiche at ieg mig med paarørende

Venners Sambtøcke till den Hellige Egteskabs Stand hæffuer forloffuet og Indladt med den Erlige, Dyderige og Gudelskende Møe Annicke Hermandtz-dater, Huor Til Gud allermægtigste forlehne Lycke og Velsignelse, og eftersom woris Egteskabs Begyndelse med waanlige Kircke Ceremonier at fuldkommes, da er Woris Bryllups Høytied / Nest Guds Hielp / berammet at skal holdes her udj Wordingborg St Hans Dag som indfalder den 24 Iunij førstkommendes. Er derfore till hannem Min og Min Kieristes thienist pligtigste begiering at hand Wille til samme Tied w-besuerget Præsenterø ey allene med Hans Hæderlig Nærværelse Woris Bryllups høytied bepryde Medens end og med hans andegtige Bønner till Gud forhielp at det som allerede udj Gud er begynt, Motte lykkeligen fuldbyrdes og salligen endes. Sieden efter Guds Thienistens forrettelse wille were woris meget kierkomne giest tagendes til Tacke huis Gud og tieden wil beskere. Saadan hans store umage og Høye æres Beuising kiendes Wi igien plicht skyldig at aufftiene, och nest Herrrens trygge Beskermelses er Ønskning

forbliffuer
Hans Thienstkyldige
Lauritz Steffensen

Wordingborg
d. 28. May: Anno 1674

Originalen til den her meddelte Indbydelse til Bryllup er fundet i afdøde Lærer Anders Petersens efterladte Papirer.

Lauritz Steffensen, Borger i Vordingborg, blev begravet paa Byens Kirkegaard 30. Marts 1680 med begge Ligklokker, Kirkens Lys og Stager.

Det Kgl. danske Landhusholdningsselskabs Historie I—II. Af H. Hertel. Kbhvn. 1919—20.

Det er næppe rigtigt, naar Forfatteren beskedent paastaar, at en Historiker vilde have været mere paa sin Plads ved Udarbejdelsen af dette Skrift; thi det ligger i Sagens Natur, at denne, hvis Stoffet ikke ganske skulde overvælde, maatte indskrænke sig til at give en systematisk Fremstilling af de Opgaver, som Selskabet i Tidens Løb har taget op til Løsning, og til at give et Spejlbillede af Landbrugets storartede Udvikling paa det agrikulturelle, maskin- og mejeritekniske Omraade, og dette vilde en Historiker næppe have kunnet gøre tilfredsstillende.

Selvom det historiske og personalhistoriske Stof maaske nok kunde være blevet uddybet mere, end Tilfældet er, maa det dog i høj Grad paaskønnes, at Forfatteren ved Siden af sin fortræffelige Skildring af det landbrugstekniske har givet en sammentrængt Fremstilling af den interessante Periode i det 18. Aarhundrede, da Tanken om at hæve Bonden til en bedre Stilling i Samfundet vandt Raaderum, og Landhusholdningsselskabet, skønt det var stiftet som et »patriotisk« Selskab af en Kreds hovedsagelig bestaaende af københavnske Embeds- og Videnskabsmænd med det Formaal at opmuntre Bonden gennem Belønninger til Fremskridt paa Landbrugets Omraade, dog kom til at spille en saadan Rolle for det danske Landbrug, at der i de første Aar af dets Eksistens praktisk talt intet Skridt foretoges, uden at det blev en medbestemmende Faktor, angav Midler og viste Vej, ja i mangfoldige Tilfælde langt forud for sin Tid vakte Interesse for et Fremskridt, som endnu ikke var trængt ind i den almindelige Bevidsthed.

P. H.

Albert Schütthe: 'Aufzeichnungen aus der Vergangenheit des Geschlechts Schythe. Wilhelmsburg bei Hamburg 1923 (112 Sider).

Trods Dyrtid har denne ivrige Samler af sine Slægtsaminder udgivet disse nye Optegnelser om Slægten, der slutter sig til de tidligere udkomne: Aus der Geschichte des »Oldesloer Landboten« (1914), Stammtafel der Familie Schythe — Schütthe — Schiøtt (1915), og hovedsagelig indeholder Postmestrene Peter og Thomas Schythes egne Livserindringer. Postmester Peter Schytte, født 1769 i København, død 1838 i Oldesloe, var Søn af Grosserer Jørgen Eilersen Schythe i København, blev Vagtmester i Husarregimentet og i 1808 Postmester i Oldesloe (Strækningen Hamburg-Lübeck), og hans Søn, Thomas Schythe, født 1803 i København, død 1869 i Flensborg, blev uddannet i Postfaget, 1825 Ekstraassistent i Slesvig-Holsten-Lauenb. Ministerium i København, derefter fung. Postmester i Flensborg, Postmester i Husum og tilsidst i Kiel. De vel ikke betydelige, men elskværdige Optegnelser har baade kulturhistorisk og historisk Interesse gennem Skildringen af Udviklingen af Postvæsenet og de ydre og indre Kampe, Thomas Schythe, der var dansk født, men tysk opdraget, havde at bestaa som Embedsmand i Hertugdømmerne i 1848—50.

P. H.

Norsk biografisk Leksikon, I. Bind. Kristiania 1921—23.

Første Bind af dette Værk, der begyndte at udkomme i 1921 under en saa anelig Redaktion som Professorerne Edv. Bull og Gerhard Gran samt Bibliothekar Anders Krogvig, foreligger nu afsluttet. Skønt Bricka som bekendt ogsaa medtager Nordmændene før Adskillelsen, viser en blot overfladisk Sammenligning, at dette biografiske Leksikon derfor ingenlunde er overflødig for Tiden indtil 1814, idet de enkelte Artikler er langt fyldigere, og Tallet af de biograferede Nordmænd eller Udlændinge, der har spillet en Rolle i Norge, er langt større, end det Brickas Leksikon medtager. Dette gælder i ganske særlig Grad det praktiske Livs Mænd, og Udgiverne har paa dette Omraade foresat sig at gøre et »Nyrydningsarbejde«, hvortil de har sikret sig Hjælp af et stort Antal betydelige, videnskabelige Penne, Værket er i det hele og store anlagt paa samme Maade som Brickas, levende Personer medtages, og de enkelte Artikler underskrives af Forfatteren, der altsaa har Ansvaret for denne, lige som hver enkelt Artikel indeholder de nødvendige Kildehenvisninger. Det foreliggende ca. 700 Sider store første Bind synes i enhver Henseende at love godt for Værket i sin Helhed. Den betydeligste Biografi er Bjørnstjerne Bjørnsons, hvis Levnedsskildring tæller ca. 70 Sider og Kildehenvisningerne alene 2 Sider.

At Værket vil blive ganske uundværligt for enhver Nordmand, der har historisk Interesse, er givet, men danske Historikere vil heller næppe i Længden kunne være det foruden. Den Kendsgerning, at alle biografiske Leksika, hvor de end har set Lyset, umiddelbart efter at være udkommet, er blevet udsolgt og straks derefter er steget til store Antikvarpriser, bør være et memento om at sikre sig Værket.

Værket paaregnes at ville udgøre 10 Bind à 5 Leveringer (9 paa ca. 128 Sider). Prisen pr. Hæfte er 7 Kr. 50 Øre, men Subskriptionsindbydelsen forjætter, at denne Pris vil blive reduceret, hvis Produktionsprisen ændres.

P. H.

Rettelser og Tilføjelser.

I.

Ved Gennemlæsning af »P. T.« 7. Række, 3. Bind 2. Hefte Side 100 ser jeg, at Amtmand *Løbner* skal have været to Gange gift, første Gang i Thors-havn ^{25/1} 1814 med *Armgard Sophie Egholm* o. s. v.

Da denne Oplysning er vildledende for dem, der skal bruge Heftet som Kildeskrift, tillader jeg mig at bede om Plads for følgende Berigtigelse:

Amtmand *Løbner* var kun en Gang gift, nemlig den ^{25/1} 1814 med *Anne Sophie Kielnæs*, født 23. Februar 1786, døbt 28. s. M. i Thors-havn, død sammesteds 13. Juni 1872, o. s. v.

Der har i Thorshavn overhovedet ikke eksisteret nogen *Armgard Sophie Egholm*, hverken i Slutningen af det 18. eller i Begyndelsen af det 19. Aarhundrede. Derimod havde Skibskaptajn *Samuel Egholm* (gift med *Helene Kirstine Lund*) en Datter, *Armgard Maria Egholm*, som den 28. September 1813 blev gift med est. Laugmand *Jørgen Frantz Hammershaimb*.

A. Degn.

II.

8 R. 3 Bind: S. 228 L. 11 f. o. *Für*, læs: *sür*, S. 229 L. 11 f. o. laud. ill., læs: haud. ill., S. 247 L. 4 f. o. geneol., læs: geneal., L. 3 f. n. *Otso Munthe* læs: *Otto Munthe*, L. 2 f. n. 29 Sept. 1721 (9), læs: 29 Sept. 1721(?), S. 248 L. 20 f. o. 1714, læs: 1780, S. 249 L. 10 f. o. *Hunun*, læs: *Hurum*, L. 23f. o. revidere, læs: residere, *Brogernæs*, læs: *Bragernæs*, L. 26 f. o. *Folle*, læs: *Follo*, L. 32 f. o. »*Barna*«, læs: »*Barna*«, S. 250 L. 25 f. o. 30 Kr., læs: 30 RdL., L. 27 f. o. *Tidsskrift T*, læs: *Tidsskrift 1*, L. 11 f. n. *Eggert Gabriel Stockfleth* er døbt i *Askim* 29. Novbr. 1747, læs: *Eggert Stockfleth*, døbt i *Askim* 29 Juli 1747, L. 9 f. n. *Captainlieutenant*, læs: *Lieutenant*.

E. A. T.

Samfundet for dansk-norsk Genealogi og Personalhistorie.

Under Protektorat af
Hendes Majestæt Enkedronning Louise af Danmark.

Medlemsbidraget er 12 Kr. aarlig.

Samfundet har siden dets Stiftelse i 1879 udgivet:

PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT

1. Række, Bind	I—III (1880—82)	ved <i>F. Krarup</i> .
1. — , —	IV—VI (1883—85)	ved <i>G. L. Wad</i> .
2. — , —	I—IV (1886—89)	ved <i>C. L. Wad</i> .
2. — , —	V—VI (1890—91)	ved <i>H. W. Harbou</i> .
3. — , —	I—III (1892—94)	ved <i>H. W. Harbou</i> .
3. — , —	IV—VI (1895—97)	ved <i>G. L. Grove</i> .
4. — , —	I—II (1898—99)	ved <i>C. E. A. Schøller</i> .
4. — , —	III—VI (1900—03)	ved <i>G. L. Grove</i> .
5. — , —	I—VI (1904—09)	ved <i>G. L. Grove</i> .
6. — , —	I (1910)	ved <i>G. L. Grove og Paul Hennings</i> .
6. — , —	II—VI (1911—15)	ved <i>Paul Hennings</i> .
7. — , —	I—VI (1916—21)	ved <i>Paul Hennings</i> .
8. — , —	I—III (1922—24)	ved <i>Paul Hennings</i> .

Foruden det aarlige Navneregister i Tidsskriftet findes i Aargangen 1892 Indholdsfortegnelse for 1.—2. Række (1880—91), i Aargangen 1904 Indholdsfortegnelse for 3.—4. Række (1892—1903) og i Aargangen 1916 Indholdsfortegnelse for 5.—6. Række (1904—1915).

Aargangene 1880 og 1881 er udsolgt. Aargangen 1882 sælges kun, naar Aargangene 1883—85 købes samtidig. Prisen for Aargangene 1882—1885 er 6 Kr. Prisen for Aargangene 1886—1903 er nedsat til 3 Kr. pr. Bind, og Prisen for hver af Rækkerne til 10 Kr. pr. Række (6 Bind). Aargangen 1892 sælges ikke særskilt. — Prisen for Aargangene 1904—1915 er nedsat til 5 Kr. pr. Bind, og Prisen for hver af Rækkerne til 20 Kr. pr. Række (6 Bind). De efter 1915 udkomne Bind koster 15 Kr. pr. Bind. — Enkelt Hæfter sælges ikke.

AAGE FRIIS:
BERNSTORFFERNE OG DANMARK

BIDRAG TIL DEN DANSKE STATS POLITISKE
OG KULTURELLE UDVIKLINGS HISTORIE 1750—1835

I. Bind: Slægtens Traditioner og Forudsætninger. 1903. (450 Sider) (Bogladepris Kr. 7.50) forefindes endnu et mindre Restoplag. Sammen med II. Bind: Johan Hartvig Ernst Bernstorff i Frederik V's Konseil (440 Sider) 1919 (Bogladepris Kr. 18.00) kan nogle enkelte Eksemplarer faas portofrit tilsendt fra Forfatteren, Sol sortvej 62, København F., ved Indsendelse af ialt 15 Kroner.

Ligeledes kan nogle enkelte Eksemplarer af:

BERNSTORFFSKE PAPIRER

Udvalgte Breve og Optegnelser vedrørende Familien Bernstorff
i Tiden fra 1732—35

I.—III. Bind. Bogladepris ialt 36 Kr.

faas portofrit tilsendt sammesteds ved Indsendelse af ialt 20 Kr.

Medlemmer af Samfundet kan erhverve:

DR. K. CARØE:

DEN DANSKE LÆGESTAND I—IV.

I. Doktorer og Licentiatler 1479—1788.

II. Kirurger. 1738—1785.

III. Den danske Lægestand 1786—1838.

IV. Den danske Lægestand.

Supplementsbind til 7. Udg. (Læger, der har taget
Eksamen efter 30. Januar 1838 og er døde inden
1. Januar 1901.)

for 6 Kr. Enkelt Bind 1 Kr. 50 Øre.

Prisen for Ikke-Medlemmer er 8 Kr. Enkelt Bind 2 Kr.

HENRY BRUUN:

DANMARKS AMTSFORVALTERE 1660—1848

for 3 Kr. Prisen for Ikke-Medlemmer er 5 Kr.

samt

FRITZ JÜRGENSEN WEST:

DE KONGELIGE AMTMÆND I HERTUGDØMMET

SLESVIG 1660—1864

for 1 Kr. 50 Ore. Prisen for Ikke-Medlemmer er 3 Kr.

Bestillinger bedes indsendt til Sekretæren for Danmark: H. Hjorth-Nielsen, Nybrogade 32, København K.